



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16597/2023
16.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., кога заступа пуномоћник Данијела Ристић Савић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., коју заступа пуномоћник Марко Милошевић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужене-противтужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 47/2023 од 14.03.2023. године, у седници одржаној 16.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене-противтужиље, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 47/2023 од 14.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П2 984/21 од 28.10.2022. године, усвојени су тужбени и противтужбени захтев и заједничка деца парничних странака малолетне ВВ и ГГ, обе рођене ... године, поверене на чување, васпитање и самостално вршење родитељског права мајци, туженој-противтужиљи. Ставом другим изреке, уређени су лични односи малолетне деце са оцем на начин описан у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, тужилац-противтужени је обавезан да на име издржавања малолетне деце плаћа износ од по 10.000,00 динара за свако дете, збирно 20.000,00 динара, до 05. у месецу за текући месец, почев од 28.10.2022. године па убудуће док за то постоје законски разлози уплатом на рачун мајке, док је у преосталом делу преко досуђених износа до тражених 25.000,00 динара за свако дете противтужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 47/2023 од 14.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене-противтужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена

пресуда у ставу трећем изреке, тако што је тужилац-противтужени обавезан да доприноси издржавању деце са износима од по 9.000,00 динара месечно за свако дете, укупно 18.000,00 динара до 05. у месецу за текући месец од 28.10.2022. године, па убудуће док за то постоје законски разлози, док је тужбени захтев одбијен преко досуђеног укупног износа од 18.000,00 динара месечно до износа досуђеног првостепеном пресудом од 20.000,00 динара, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијена је жалба тужиоца-противтуженог и потврђена првостепена пресуда у ставу четвртом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у односу на став први и други изреке тужена-противтужила је благовремено изјавила ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – др. Закон) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су били у браку који је разведен пресудом Основног суда у Нишу П2 81/16 од 18.02.2016. године, којом је одлучено да ће родитељи заједнички вршити родитељско право над малолетном децом ВВ и ГГ које су рођене 01.02.2014. године, а да ће пребивалиште деце бити на адреси мајке. Решењем првостепеног суда које је донето у току ове парнице 28.02.2022. године, одређена је привремена мера и заједничка деца странака поверена су мајци на самостално вршење родитељског права, уређен је начин одржавања личних односа са оцем и тужилац је обавезан да доприноси издржавању малолетне деце са по 8.000,00 динара месечно за свако дете од 25.10.2021. године. Тужилац је запослен и његова плата износи око 37.000,00 динара месечно, а живи у кући са својим родитељима и вереницом која није запослена. Трошкове који се односе на комуналне услуге плаћа заједно са родитељима, а издржавају се од зараде коју остварује и прихода оца на име пензије у износу од 15.000,00 динара. Тужилац поседује аутомобил и као дијабетичар користи суплементе за које издваја 4.000,00 динара месечно, не остварује друге приходе додатним ангажовањем и нема обавезу издржавања према другим лицима осим према малолетној деци. Тужена са ћеркама живи у заједници са ванбрачним супругом у његовом стану, није у радном односу али обавља послове ..., тако да заради од 100 до 150 евра месечно. Планира да те послове обавља регистрацијом радње. Ванбрачни супруг је био у радном односу и остваривао је зараду од око 80.000,00 динара, а тренутно је у процесу прибављања лиценце како би се бавио пословима Деца су доброг здравља и немају посебних потреба, завршиле су ... разред основне школе и остварују дечији додатак у износу од 6.150,00 динара за обе, а мајка по основу материнског додатка прима 16.500,00 динара месечно. Потребне малолетне деце утврђене су у износу од око 25.000,00 динара месечно. Оценом стручног мишљења органа старатељства утврђено је да су малолетна деца уредног развоја, да су завршиле други разред основне школе са одличним успехом, да су након развода брака родитеља виђала оца сваког викенда и радним данима, али да су се у току 2021. године јавиле тешкоће у контактима, тако да деца нису остваривала непосредне контакте са оцем око 10 месеци до доношења привремене мере у овом поступку када је њихов однос

реуспостављен. Сада се виђања реализују уредно, а на основу обављеног разговора са децом утврђено је да су деца комуникативна, да се међусобно допуњују, да се о мајци и очуху изјашњавају само позитивно, док се о оцу изјашњавају са пуно примедби, при чему је процењено да мишљење деце није у потпуности аутентично, већ се код њих уочава поларизација родитеља што је последица потребе да се приклоне родитељу са којим живе. Оба родитеља поседују адекватне материјалне и стамбене услове и подршку својих партнера и породице порекла, високо су мотивисани за активно учешће у одрастању деце. С обзиром да заједничко вршења родитељског права није функционисало у најбољем интересу малолетне деце је да се повере мајци на самостално вршење родитељског права, уз предложен модел одржавања личних односа деце са оцем.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, уз уређен начин одржавања личних односа са оцем и обавезу оца да доприноси издржавању малолетне деце у износима од по 10.000,00 динара месечно од 28.10.2022. године па убудуће док за то постоје законски услови. Другостепени суд је прихватио изложено становиште првостепеног суда, осим у погледу висине доприноса у издржавању малолетне деце и у том делу је првостепену пресуду преиначио, тако што је тужилац обавезан да учествује у издржавању малолетне деце са по 9.000,00 динара месечно.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета "Службени лист СФРЈ" - Међународни уговори, бр. 15/90, "Службени лист СРЈ" - Међународни уговори, бр. 4/96, 2/97) у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања (члан 8. став 1.) а чланом 9. став 3. предвиђено је право детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом је прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета (члан 61. став 1. и 2.) и у спору за заштиту права детета и спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1). Законом није предвиђен најнижи или највиши обим контаката, већ их у одсуству споразума родитеља уређује суд у сваком индивидуалном случају прилагођавајући модел виђања најбољем интересу малолетног детета у складу са његовим развојним потребама, као и животним приликама родитеља.

Начин одржавања личних односа уређен одлуком суда у конкретном случају прилагођен је узрасту, развојним, образовним, васпитним и социјалним потребама малолетне деце, у постојећим животним околностима. Стручно мишљење органа старатељства суд је дужан да прибави и има га у виду (члан 270. Породичног закона)

па је у конкретном случају одлука о одржавању личних односа донета на основу оцене свих околности које указују на најбољи интерес малолетне деце, а заснована је на чињеницама и образложена у судској одлуци према критеријуму најбољег интереса деце, те су као неосновани оцењени сви ревизијски наводи тужене којима се указује на погрешну примену материјалног права. Указивање у ревизији да су међусобни односи странака нарушени до те мере да изостаје било каква комуникација и узајамни договор о начину одржавања личних односа родитеља са децом, те да изостанак тачно одређеног термина у коме би отац преузимао и враћао децу у дане државних и верских празника, летњег и зимског распуста може довести до различитог тумачења обима права, није основано. Одржавање личних односа по својој природи представља планирано виђање, одређеног временског трајања са родитељем који не врши родитељско право ради очувања блискости и емотивног односа, несумњиво потребног за правилан психофизички развој детета и успостављање породичних веза што је фундаментални елемент појма породичног живота гарантованог чланом 8. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода. У конкретном случају родитељи су ти који по принципу одговорног родитељства морају да остваре родитељску сарадњу и комуникацију у домену вршења родитељског права, како би децу изместили из средишта поремећених партнерских односа и конфликта лојалности, те у том правцу омогућили одржавање личних односа малолетне деце са оцем на начин уређен одлуком суда.

Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закона, тако да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о висини доприноса за издржавање малолетне деце од стране оца. Код утврђеног да деца остварују дечији додатак у одређеном износу, као и мајка матерински додатак, те утврђене месечне потребе малолетне деце, њихов узраст и основне животне потребе, правилно је другостепени суд закључио према материјалним могућностима оца као дужника издржавања, да ће учешћем у издржавању малолетне деце износима од по 9.000,00 динара месечно бити адекватно обезбеђене укупне месечне потребе деце, поред учешћа мајке у издржавању деце приходима које остварује и свакодневном бригом и старањем о деци.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић